

**Verkondiging in de Sint Jansbasiliek, 18/19 februari 2023
zevende zondag door het jaar.¹**

Dwaas worden, raadt de heilige apostel Paulus ons vandaag aan. Dat wil zeggen, dat adviseert hij aan die mensen die wijs menen te zijn in de ogen van deze wereld.

Kijk uit, zegt de woordkunstenaar Paulus, de grote schriftgeleerde, kijk uit dat je niet wijs wordt volgens de normen van deze tijd die voorbijgaat. Deze tijd met haar opvattingen, modes, trends, gaat voorbij, zegt Paulus. Trouw niet met deze tijd, want dan zul je vlug alleen komen te staan. Ga liever een verbond aan met de ware wijsheid, die blijft, die eeuwigheidswaarde heeft. Daarmee maak je het je niet gemakkelijk. Velen zullen jou 'uit de tijd' vinden of -op zijn meest complimenteus- 'tijdloos'.

Paulus zegt: iedere mens is een tempel, een heiligdom, waarin de Geest van God woont. Iedere mens, of hij u gedoopt is of niet, of hij nu vroom is of niet, burgerlijk of bohemien, oppassend of crimineel, is een *geestelijk* wezen. "Weet u niet, dat u Gods tempel bent en dat de Geest van God in u woont?" De mens is een tempel, onschendbaar.

¹ Leviticus 19, 1-2. 17-18; 1 Korintiërs 3, 16-23; Matteüs 5, 38-48

Dwaas worden in de ogen van deze tijd die voorbijgaat, raadt Paulus ons vandaag aan.

En de Wet van Mozes *en* Jezus, de nieuwe, definitieve Mozes, raadt het ons ook aan.

Wij bereiken vandaag een van de meest spraakmakende gedeelten uit de heilige Schrift.

“Wees heilig, want Ik, God, ben heilig. Wijs elkaar terecht. Neem geen wraak. Bemin uw naaste als uzelf.” In dat laatste zinnetje, uit het oude testament, het boek Leviticus, zit heel de wijsheid van Jezus al verborgen. ‘Bemin uw naaste als uzelf.’ Die woorden maken deel uit van onze vaste geestelijke bagage.

Zij vormen een reuzenstap in de ontwikkeling van de mensheid.

De naaste is als mijzelf, even kwetsbaar, even kostbaar en uniek als ik zelf.

Bemin hem, bescherm haar zoals je opkomt voor je eigen leven.

Wat een stap, wat een wijsheid! De ander niet langer beschouwen als vijand, concurrent, als dwaas, maar als mijzelf, - even kostbaar, kwetsbaar, verlangend, angstig, liefhebbend en af en toe hatend als ik.

“Gij hebt gehoord dat er gezegd is: Oog om oog, tand om tand”.

Soms wordt er gezegd: zie je wel dat het oude testament hard en wreed is.

Soms denk ik: als alle mensen zich nu eens daaraan hielden, daar eens mee begonnen op zijn minst. Het was al een geweldig sprong in de beschaving.

Namelijk dat een straf in proportie moest zijn met de begane misstap.

Ook vandaag gedragen veel mensen, onder wie ook christenen, zich minder beschaafd en nemen velen veel meedogenlozer wraak, buiten proporties.

Als christenen moeten wij onder ogen zien dat Christus nog veel verder gaat.

“Ik zeg u geen weerstand te bieden aan het onrecht, maar als iemand u op de rechterwang slaat, keer hem dan ook de andere toe”. Loop mee met de mens naast u.

Dan behaal je een heel ander soort overwinning. Dan overwin je jezelf, je wraakgevoel, je onmiddellijke emotie, je vaak gerechtvaardigd verlangen naar vergelding, naar tegengeweld.

Jezelf overwinnen: dat is wel de moeilijkste en zwaarst bevochten victorie.

De ander kun je meestal niet veranderen, niet dwingen, maar misschien *wel jezelf*.

Jezus nodigt ons uit liever te incasseren dat *uit* te halen, liever *op* te vangen dan *terug* te slaan.

Uiteindelijk nodigt Hij ons uit de ander te zien vanuit de positie van ‘onze Vader in de hemel’. Liever voor medemensen die je niet kunt begrijpen of nog erger, *te bidden* dan hen te verwensen. Door voor hen te bidden maak je hen *meer* tot medemensen dan zij eerst waren, toen je hen alleen kon zien als tegenstanders, vijanden. “Sinds ik voor hem bid raak ik mijn weerzin, mijn vijandschap kwijt”, zei iemand mij eens.

Het steeds gebeden Onze Vader herinnert ons daar dagelijks en in elke eucharistieviering aan. Christen zijn betekent de mensen, de wereld, te zien door de ogen van God, de Vader in de hemel die immers de zon laat opgaan over slechten en goeden en het laat regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.”

En dan - in deze tijd van bloedige oorlog in Europa, misschien wel de moeilijkste opdracht die Jezus ons geeft: “Bemint uw vijanden...”

Daar staat: heb ‘agapè’ voor uw vijanden.

Agapè: het woord betekent ‘naastenliefde’ en ook ‘gastvrijheid’.

Het is de manier waarop God liefheeft. Dus niet een liefde die u en mij ertoe aanzet de vijand in de armen te vallen. Het betekent: openheid voor de ander zoals God die heeft.

Een zware opdracht, zeker in onze dagen.

Maar als wij die weer oefenen komt er misschien ooit een einde aan de oorlog. In de oorlog ziet men de tegenstander niet langer als mens, maar als een verachtelijk wezen. Niet meer als tempel van de geest, als geestelijk, kwetsbaar, uniek wezen, maar als exemplaar van een vijandige soort. De geschiedenis leert ons waar die opvatting toe leidt: tot uitroeiing, genocide, beestachtig geweld.

”Bemint uw vijanden.”

Is dat niet moeilijk? Ja, dat is ongelooflijk moeilijk, vind ik persoonlijk.

Jezus vraagt het ons. Christen zijn is niet gemakkelijk.

Proberen te leven vanuit de blik van God, het hart van God.

Anders gezegd: een beetje dwaas worden in de ogen van deze tijd die voorbijgaat.

Daarnaar streven, daarvoor bidden. Dat moge ons gegeven worden.

Amen.